Παιχνίδια Τέχνης στην πρώιμη παιδική ηλικία

Σοφία Χατζηβασιλείου
sofiachatziv@gmail.com

Η τέχνη θεωρείται πλέον απαραίτητο μέσο της μάθησης και της ολόπλευρης ανάπτυξης και αγωγής στο χώρο της επιστημονικής έρευνας που αφορά στην εκπαίδευση των μικρών παιδιών.

Το εικαστικό παιχνίδι σε προσχολικούς χώρους αγωγής γίνεται μιά θετική ατομική ή ομαδική δραστηριότητα με συγκινητική προσπάθεια έκφρασης και δημιουργικότητας σε ένα μαγικό ταξίδι στον χώρο και τον χρόνο, το πραγματικό και το φανταστικό.

Η εργασία παρουσιάζει ένα τέτοιο ταξίδι.

- Ο Ακριθάκης μέσα από το έργο του χρησιμοποιεί επαναλαμβανόμενα μοτίβα.
- Χαρακτηριστικό μοτίβο είναι η βαλίτσα.

Η Βαλίτσα:

- Συμβολίζει τη φυγή, το ταξίδι, την μετανάστευση, τη φυγή στο άγνωστο και στο καινούριο, μια περιπέτεια
- Είναι πολλές και διαφορετικές όπως οι ταξιδιώτες
- Υπάρχουν βαλίτσες περιπέτειες
- Ζωγραφισμένες στο τελάρο με τα έντονα χρώματα

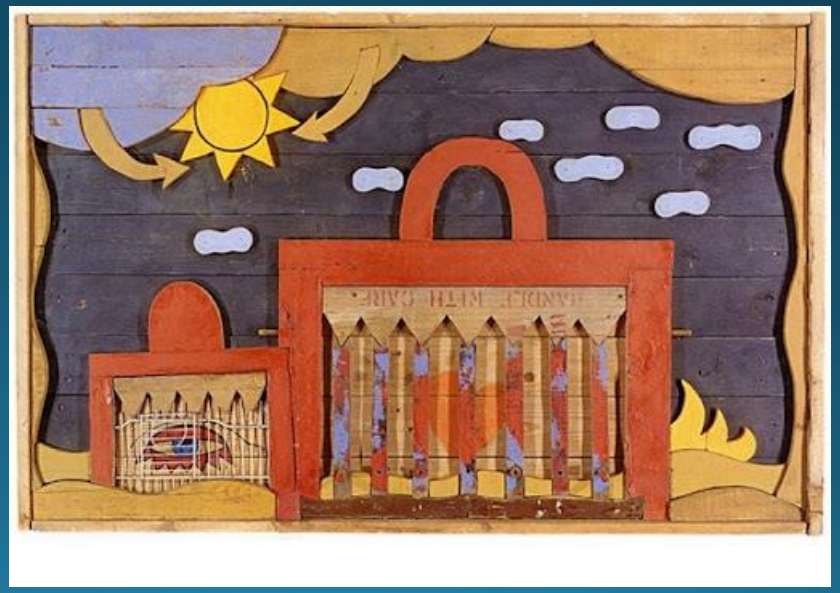

- Βαλίτσες από άχρηστα υλικά, δεν διστάζει να χρησιμοποιήσει οτιδήποτε τον εμπνέει
- Ακόμα και τα σκουπίδια μεταμορφώνονται σε όμορφα έργα τέχνης από τον καλλιτέχνη
- Μέσα απο αυτό φαίνεται η φαντασία και η δημιουργικότητα του καλλιτέχνη

Αλέξης Ακριθάκης, Οκτώ βαλίτσες με σκουπίδια από μια παραλία, 1972, μεικτή τεχνική, ιδιωτική συλλογή, άποψη εγκατάστασης, ΑΝΤΙΔΩΡΟΝ. Η συλλογή του ΕΜΣΤ, Fridericianum, Κάσελ, φωτογραφία: Mathias Völzke

Χρησιμοποιεί και:

- Χαρτόνι
- Κολλητική ταινία
- Καφάσια του μανάβη
- Ξύλα που έχει ξεβράσει η θάλασσα
- Κουρελάκια που σκούπιζε πινέλα
- Σίδερο που περιέχουν άδεια κουτιά μπύρας
- Σκουπίδια που γίνονται έργα τέχνης

Ο Ακριθάκης μπορεί να αξιοποιηθεί και στον χώρο του σχολείου

- Τα απλά υλικά που χρησιμοποιεί, τα έντονα χρώματα, η αστείρευτη δημιουργικότητα και φαντασία του δεν πρέπει να μένουν άγνωστα στα παιδιά.
- Το έργο του μπορεί να παρουσιαστεί και να εφαρμοστεί σε όλες τις σχολικές βαθμίδες. Ακόμα και στη Αγωγή και εκπαίδευση της πρώιμης παιδικής ηλικίας.

Επιλέξαμε το χώρο του Νηπιαγωγείου

σε μια προσπάθεια προσέγγισης στο έργο του

Ακριθάκη

σε παιδιά 4 – 5 ετών

Η προσέγγιση :

Στην αρχή της ημέρας αφήσαμε μία βαλίτσα σε φανερό σημείο της τάξης μας. Τα παιδιά είχαν το χρόνο να την περιεργαστούν και να αναρωτηθούν γι αυτήν καθώς και να εμπλακούν σε διάλογο μεταξύ τους

Στην συνέχεια με συμπληρωματικές ερωτήσεις μεταξύ μας και με τα στοιχεία έκπληξης κατευθυνθήκαμε ανάλογα και με τα ενδιαφέροντα των παιδιών στο τι θέλουμε να μάθουμε για τη βαλίτσα αυτή.

Διάλογος

- Πώς βρέθηκε η βαλίτσα εδώ;
- Ποιός θα μπορούσε να την έχει ετοιμάσει και γιατί; Τί ήθελε να κάνει;
- Τί πράγματα βάζουμε μέσα σε μία βαλίτσα και πότε;
- Γιατί θέλουμε να φύγουμε από κάπου;
- Γιατί θέλουμε να ταξιδέψουμε και πού θέλουμε να πάμε;
- Αν εσείς βρίσκατε μία βαλίτσα τί θα την κάνατε;
- Θέλετε να μαντέψουμε τί έχει μέσα η βαλίτσα;

Μετά την συζήτηση συνεχίσαμε την επικοινωνία μας πιο δυναμικά σε πλαίσιο φαντασίας που επιτρέπει το παιχνίδι:

Πήραμε στα χέρια μας τη βαλίτσα και ανακαλύψαμε τυχαία (!)

ένα γράμμα από τον ίδιο τον καλλιτέχνη.

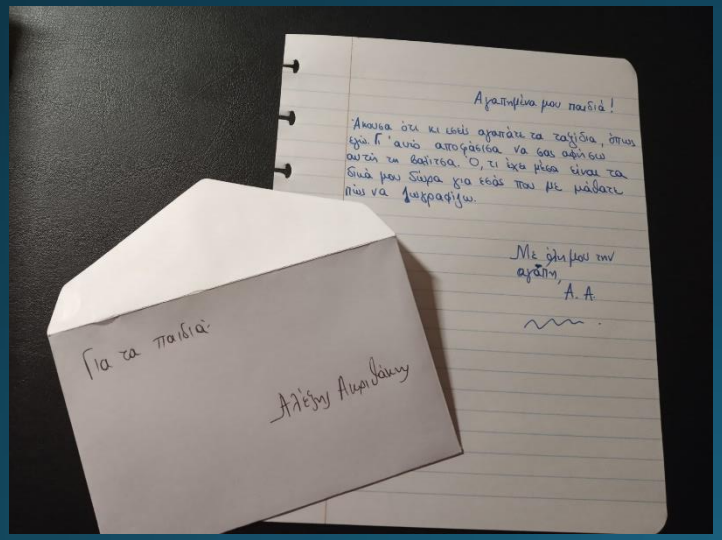

«Αγαπημένα μου παιδιά! Άκουσα ότι κι εσείς αγαπάτε τα ταξίδια, όπως εγώ. Γι' αυτό αποφάσισα να σας αφήσω αυτή τη βαλίτσα. Ό, τι έχει μέσα είναι τα δικά μου δώρα για εσάς που με μάθατε πώς να ζωγραφίζω. Με όλη μου την αγάπη, Α. Α.»

Ποιά είναι η αγαπημένη σας βαλίτσα και γιατί;

Αυτό το γράμμα ενθουσίασε τα παιδιά

- Τί λέτε να έχει λοιπόν η βαλίτσα;

- Να την ανοίξουμε;

Ανοίξαμε τη βαλίτσα και βρήκαμε μέσα τόσες βαλίτσες- ζωγραφιές όσες είναι και τα παιδιά

Παρατηρήσαμε όλες τις ζωγραφιές, συζητήσαμε και αναλύσαμε τα έργα του Ακριθάκη.

Γνωρίσαμε έτσι το έργο του καλλιτέχνη.

Δώσαμε το χρόνο στα παιδιά ώστε να παρατηρήσουν τις εικόνες, τα χρώματα, τα σχέδια και τα υλικά.

Μπόρεσαν επίσης, τα παιδιά να εκφράσουν με διάφορους τρόπους τις σκέψεις τους και τα συναισθήματά τους

Η ώρα της δημιουργίας και της έκφρασης

Στην περίπτωση μιας δουλεμένης τάξης τα παιδιά μπορούν να επιλέξουν αν θέλουν να δουλέψουν ατομικά ή ομαδικά.

Υπήρχαν στο πάτωμα πάνω σε πανιά απλωμένα κάθε λογής υλικά σφουγγάρια, χρώματα, κορδέλες, τελάρα κλπ, ό,τι μπορούσαμε να φανταστούμε ότι θα βοηθούσε στο έργο των παιδιών πάντα με ασφάλεια.

Ο στόχος μας ήταν να προτρέψουμε τα παιδιά να προχωρήσουν ελεύθερα στη δική τους δημιουργία,
στη δική τους βαλίτσα!!!

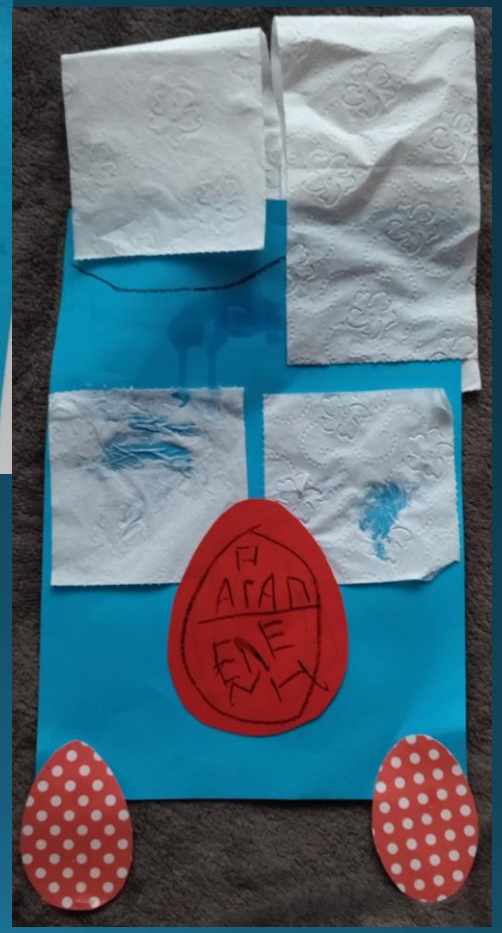

Σε έναν άλλο χώρο εκπαίδευσης το πρόγραμμα ενδεχομένως να ήταν πιο σύνθετο και πολύπλοκο. Ανάλογα με τη βαθμίδα της εκπαίδευσης, την ηλικία, το επίπεδο και τα ενδιαφέροντα των παιδιών μπορούμε να το προσαρμόσουμε και να το μετατρέψουμε κάθε φορά ανάλογα με τα δεδομένα μας.

Ενδεικτική βιβλιογραφία:

Βάος, Α. (2008). *Ζητήματα διδακτικής των εικαστικών τεχνών. Το καλλιτεχνικό εγχείρημα ως καλλιτεχνική πράξη. Αθήνα:*Τόπος

Παύλου, Β. (2017). *Τα παιδιά ως θεατές και παραγωγοί εικαστικών τεχνών. Αθήνα:*Γρηγόρη

Ζαχαρόπουλος, Ν. (2007). *Αλέξης Ακριθάκης.* Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα